

N:o 52.

Af Herr de Laval, Palme Patrik. *om tillägg till Kongl. Förordningen den 21 Mars 1844, angående förbud mot lotteriinrättningar. m. m.*

Med fullt erkännande deraf, att frihet bör råda i handel och näringar samt att enskildes loffliga företagsamhet icke må hindras genom lagstiftarens mellankomst, torde anspråket på handlingsfrihet likväl icke rimligen böra utsträckas ända derhän, att spel eller sådana företag, som afse att genom förespeglingar om möjligheten af en större vinst för en eller några få, förleda en mängd personer, oftast mindre upplyste och obemedlade, att äfventyra sina tillgångar. Behovvet af sparsamhet och återhållsamhet i utgifter synes för närvarande vara hos oss allmänt erkänt och från Thronen har nyligen erinrats om angelägenheten af sorgfälligt iakttagande deraf. Med denna sunda grundsats äro icke fortgången af de in- och utländska lotteriföretag, till hvilka lotter alldagligen i allmänna tidningarne utbjudas, förenliga. Dessa må icke anses såsom enstaka undantagsfall af mindre betydighet, då bland dem förekomma klass- och industrilotterier med 6 till 10,000 lotter; andra till bortlottning af jemväl utländska konstalster med ända till 50,000 lotter à 1 R:dr, samt lotterier å fast egendom med ända till 60,000 lotter, à 15 R:dr, motsvarande 900,000 R:dr för egendom, som svårligen kunde finna köpare till en sjettedel af detta belopp. Efter hvad tillgängliga officiella handlingar utvisa, är nu ifrågasatt i skydd af Aktielagen den 6 Oktober 1848 bereda framgång åt ett alldeles enahanda företag, och vi hafva i dessa dagar i offentliga tidningarne sett uppmaning till Riksdagen att upphäfva allt förbud mot lotterierna. Att en hvar i sin betryckta ställning söker utväg till sin räddning, är ganska förklarligt: men det tillhör lagstiftaren att tillse, att det icke må ske genom obehöriga medel och på den stora oerfarna allmänhetens bekostnad.

I följd af Rikets Ständers framställning vid 1840 års riksdag har väl genom Kongl. Maj:ts nådiga Förordning den 21 Mars 1844 blifvit stadgadt, att vid viss ansvarspåföljd lotteri ej må af några inrättas eller öppnas

för allmänheten, äfvensom att lotter till penningars, eller annan lös eller fast egendoms bortlottande inom eller utom riket ej må utbjudas eller afyttras, utom beträffande lösören för välgörande ändamål, eller konst saker till Svenska konstidkares understödjande eller uppmuntran, efter pröfning af Konungens vederbörande Befallningshafvande. Att, oaktadt denna Lag ännu är bestående, lotteriföretag af betydlig utsträckning för allehanda ändamål tillåtits, har väckt ej ringa uppseende, och icke bidragit till aktning för myndigheterna och författningens föreskrifter.

Vid betraktande af förhållanden, om hvilka annouser i tidningarne dagligen bära vittne, lärer berörda förbud väl numera i tillämpningen ega allenast en ganska svag betydelse, men äfven denna befinnes dock, efter hvad ofvanberörda fakta antyder, hinderlig för den tilltagande industrien att spekulera på en lätt lockad och missledd allmänhets vinstbegär, och i en tid som vår, der det enskilda intresset ej sällan har framgång framför det allmännas, skulle de mångfaldiga sträfvanden i denna rigtning ej osannolikt vinna sitt mål, derest icke lagstiftande magten ånyo egnar denna fråga sin uppmärksamhet.

Ekonomi-Utskottets Betänkande i detta ämne vid 1840 års riksdag utreder, att lotterier för enskild räkning till försäljning af fast och lös egendom sedan medlet af förra århundradet, med ett ringa undantag, varit förbjudne, men att sådane spelföretag vid förstnämnda tid ändock öppet bedrefs. I motionen anföres: att alla äfventyrliga spel redan vore alldeles förbjudna och att lotterier af hvad beskaffenhet som helst vore att anse såsom de mest äfventyrliga spel, enär dertill icke erfordras den ringaste skicklighet, utan spelets utgång endast berodde af slumpen: att hoppet, att för en lägre penningeinsats göra en betydlig vinst, ofta förledde äfven helt och hållet obemedlade personer att på lotterispel uppoffra tillgångar, nödvändiga för egna och deras familjers oundgängligaste behof: att erfarenheten jemväl ådagalagt, att vid enskilde lotterier svek och bedrägeri understundom egt rum, oftast på det sätt att den brottslige vore oåtkomlig för lagen, samt att beträffande utländska lotterier, hvilka draga betydliga kapital utur landet, oftast utan annan valuta än sviken förhoppning om vinst. kontroll å desamma här ej vore verkställbar.

Dessa skäl äro ännu lika talande, och behofvet af lagstiftarnes mellankomst är för närvarande så mycket större, som den allmänhet, på hvars inledande i spelet, äfvensom den kapitalskörd, hvarpå nu göres beräkning, många gånger öfverstiga dem, hvilka då voro i fråga.

I stöd af hvad sålunda blifvit anfördt, samt då erfarenheten visat, att Kongl. Förordningen den 6 Oktober 1848, angående aktiebolag, anses ega tillämpning jemväl för att loffiggöra företag, att bereda några få personer

vinst på det stora flertalet lottegarés bekostrand, eller att befrämja sådana tillställningar som annars skulle hindras af Kongl. Förordningen den 21 Mars 1844, angående förbud för lotterierättningar, tager jag mig friheten vördsamt anhålla,

det Riksdagen måtte för sin del besluta och i underdånig skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla: att lotterier samt utbudande och försäljning af lottsedlar icke i något fall må utsträckas utöfver de undantagsfall Kongl. Förordningen den 21 Mars 1844 medgifver, att det tillägg till samma förordning måtte meddelas att fast egendom, i afseende å hvilken lotteri i en eller annan form eger rum, skall, likasom i fråga om lösegendom redan är stadgadt, dömas förbruten;

att, om, såsom af förhållandena vill synas, det förbud som författningen innehåller mot utbudande af lotter till egendoms bortlottande ej skall vara tillämpligt å tidningar, den förklaring måtte meddelas, att samma ansvarspåföljd hädanefter skall vara gällande för tidningar eller deras utgifvare, som för en hvar annan, som utbudar, eller till salu håller lotter af nyssnämnda beskaffenhet; äfvensom besluta den lagförklaring: att Kongl. Förordningen angående aktiebolag den 6 Oktober 1848 icke må anses tillämplig å associationer, som afse några slags lotteriföretag eller sådana, der endast en del lottegaré njuta fördel, men andra, utan någon försummelse å deras sida, äro förbundne taga en mindre lösen för sina lotter.

Jag anhåller om remiss af denna motion till vederbörligt Utskott, dit handlingar till närmare upplysning i ämnet skola blifva af mig öfverlemnade.

Stockholm den 29 Januari 1867.

P. de Lavul.